

JEL J20, J23, J40, O30, O33

DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-2-2>

Денис Валерійович КРИЛОВ,

доктор економічних наук, доцент,

Заслужений економіст України,

професор кафедри фінансів,

банківської справи та страхування,

Запорізький національний університет

ORCID: [0000-0001-8522-5433](https://orcid.org/0000-0001-8522-5433)

ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено зміни, які характерні для ринку праці, що обумовлені поширенням цифровізації та наслідками розгортання повномасштабної війни на території України. З'ясовано, що остання спричинила посилення напруженості та деструктивних коливань на ринку праці, що пов'язані з припиненням або обмеженням діяльності підприємств, міграційними процесами та мобілізаційною політикою, й які виявляються у збільшенні частки прихованого та структурного безробіття. У свою чергу, цифровізація як невід'ємний атрибут сучасного господарського розвитку зумовлює значні трансформаційні процеси на ринку праці, що проявляються у поширенні нових видів зайнятості (віддалена робота та фріланс), модернізації системи трудових відносин, висуванні нових вимог до потенційних працівників, підвищенні попиту на нові професії. В нових умовах успіх людини на ринку праці залежить від сформованих цифрових компетенцій, до яких належать такі компоненти як інформаційні вміння, здатність до комунікативного процесу, безпека, можливість вирішувати проблемні ситуації, вміння створювати сучасні content-середовища. Важливим кроком у забезпеченні балансу на сучасному ринку праці є адаптація та розвиток робочої сили відповідно до нових цифрових вимог.

Ключові слова: зайнятість, національна економіка, ринок праці, цифровізація, цифрові навички.

Denys KRYLOV,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Zaporizhzhia National University

TRANSFORMATION OF THE LABOR MARKET IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE

The article examines the changes that are characteristic of the labor market, which are caused by the spread of digitalization and the consequences of the deployment of a full-scale war on the territory of Ukraine. It was found that the latter led to increased tensions and destructive fluctuations in the labor market, which are associated with the termination or limitation of the activities of enterprises, migration processes and mobilization policy, and which are manifested in the increase in the share of hidden and structural unemployment.

In turn, digitization, as an integral attribute of modern economic development, causes significant transformational processes in the labor market, manifested, first, in the spread of new types of employment, which include remote work and freelance work, the spread of which has a number of advantages, including highlighted: a significant reduction in transaction costs, a convenient work schedule, increased labor productivity and motivation, effective time allocation between work duties, leisure and household chores, etc.; secondly, the modernization of the system of labor relations, which involves building relations between the manager and the employee based on trust, common interests, openness, courtesy, and personal affection; thirdly, putting forward new requirements for potential employees, which involve an optimal combination of business, technical, interpersonal and creative competencies; fourth, increasing demand for new professions, which include artificial intelligence specialist, data analyst, information security specialist, digital marketer and e-commerce specialist, personal development coach.

In the new conditions, a person's success on the labor market depends on the formed digital competencies, to which we included such components as information skills, the ability to communicate, security, the ability to solve problem situations, and the ability to create modern content environments. Therefore, an important step in ensuring balance in the modern labor market is the adaptation and development of the workforce in accordance with new digital requirements.

Keywords: *employment, national economy, labor market, digitalization, digital skills.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Стрімкий розвиток інноваційної та науково-дослідної діяльності привели до активного поширення цифровізації та проникнення нових технологій у майже всі аспекти суспільно-економічного життя. Такі зміни суттєво позначилися, зокрема, на ринку праці, що в сучасних умовах формує попит на високоінтелектуальних працівників, які спрямовані до саморозвитку, удосконалення раніше набутих навичок та компетенцій, підвищення кваліфікації та освітнього рівня. Сучасний розвиток ринку праці обумовлений модернізацією трудових відносин, що передбачають активне використання ІКТ та інноваційних технологій, а також нових форм поведінки у взаємодії між роботодавцем та найманим працівником. Крім того, реалії господарського розвитку України останніх років, що обумовлені наслідками карантинних обмежень, спричинених Covid-19, та розгортання повномасштабної війни істотно вплинули на вітчизняний ринок праці. Тому вважаємо актуальним питанням для сьогодення з'ясування змін, що відбуваються на ринку праці, та нових потреб, що дозволить сформулювати виважену пропозицію праці, у тому числі враховуючи міграційні процеси та потреби ВПК.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Активне поширення нових технологій обумовлює підвищений інтерес до цифрової економіки, що, крім того, передбачає з'ясування її впливу на різні аспекти функціонування економіки країни в цілому, серед яких чільне місце займає ринок праці. Окреслені питання активно вивчаються українськими дослідниками, що підтверджується значною кількістю наукових публікацій з даної проблематики. Зокрема, у працях Лупака Р. та Штець Т. [5], Шапошникова К., Стойки В., Точиліної Ю. [9] особливу увагу присвячено визначенню переваг цифровізації та доцільності її державного регулювання. Наукові розробки Близнюк В. [1], Лизанець А. та Нестерової С. [4], Павлюк Т. [6], Пягуля В. [8] прив'язані з'ясуванню сучасних тенденцій, які притаманні вітчизняному ринку праці. Проте сучасний технологічний прогрес та подальша діджиталізація обумовлюють поширення нових форм зайнятості та суттєво змінюють вимоги

до робітника. Відповідно такі зміни вимагають продовження наукового пошуку в площині визначення наявних трансформаційних процесів, що притаманні українському ринку праці.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Ринок праці є одним з основних складових національної економіки, від якого залежать конкурентоспроможність національної економіки, темпи економічного зростання та суспільний розвиток. Але ринок праці, як й інші елементи економіки, суттєво відчуває на собі трансформаційні процеси, які обумовлені активним поширенням цифровізації. Тому назрілим для сьогодення є розкриття переваг нових видів зайнятості (віддалена праця та фріланс), визначення сучасних вимог, обумовлених цифровізаційними процесами, що висуюються до потенційного робітника.

Метою даної статті є з'ясування впливу цифровізації на ринок праці, що проявляється не тільки у появі нових видів зайнятості чи професій, але й висуванні нових вимог до потенційних робітників. Такий аналіз допоможе з'ясувати трансформаційні зміни, притаманні сучасному ринку праці, та визначити складові цифрових компетенцій людського капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення динамічного та злагоджено функціонуючого ринку праці є важливим аспектом зростання національної економіки України. Адже, саме ринок праці виступає одним з основних ринків факторів виробництва, але його стан та можливість вирішувати поставлені завдання значно залежать від наявних трансформаційних процесів в економіці, а також від революційних змін ХХІ століття, які привели до того, що сучасне життя важко уявити без цифрових технологій. Відповідно цифровізація економіки стає об'єктивним процесом, що передбачає використання в процесі виробництва та управління ІКТ штучного інтелекту, роботизованих систем, хмарних технологій тощо, а також суттєво позначається на ринку праці, який формує попит на висококваліфікованих працівників, що наділені цифровими компетенціями. Поступово цифровізація виступає однією з головних умов економічного зростання, прогресивного суспільства та побудови ефективно функціонуючого бізнесу. Таким чином, поглиблення глобалізаційних процесів, цифровізація та нові технологічні можливості мають безпосередній вплив на ринок праці, який виявляється у збільшенні віддале-

ної праці, зростання відсотку часткової або тимчасової зайнятості, зменшення ролі простої фізичної праці та підвищенні ролі послуг.

Крім означених процесів, вагомий вплив на вітчизняний ринок праці мало поширення пандемії Covid-19, структурна реструктуризація економіки України, скорочення фінансування освіти, медицини та інших складових соціальної сфери, що спричинило заміну традиційних форм зайнятості новими й загострили проблему дисбалансу ринку праці. Проте справжнім викликом для українського ринку праці стало розгортання повномасштабної війни, в результаті якої було знищено або закрито велику кількість промислових підприємств, особливо на Півдні та Сході країни; зменшення обсягів виробництва підприємств майже усіх галузей економіки, особливо в регіонах, де відбуваються активні бойові дії або в деокупованих регіонах [12, Р. 1994]; збільшився відсоток прихованого та структурного безробіття, що суттєво стало відчутним в результаті масштабних міграційних процесів та мобілізаційної політики. Але, найчутливішими наслідками воєнної агресії для українського суспільства є соціальні, що визначаються якісними та кількісними втратами одного з найцінніших ресурсів країни – людського капіталу. Отже, інтенсифікація воєнних подій в Україні стала передумовою значних економічних потрясінь, посилення напруженості та руйнівних коливань на ринку праці. Крім того, нові потрясіння, обставини життя та погіршення умов праці стали відчутними викликами для розвитку та подальшої реалізації людського капіталу, самореалізації населення та в цілому є деструктивними факторами подальшого соціально-економічного прогресу та благополуччя.

Вважаємо, що потужним кроком відновлення вітчизняного ринку праці є цифрова трансформація, яка дозволяє адаптувати його до нових трендів господарювання. Аналітики всесвітньої відомої платформи даних Statista визначають, що протягом наступних декілька років найбільше зниження рівня зайнятості варто очікувати в таких галузях, як поліграфічна діяльність (видавництво газет, журналів); поштові сервіси; виробництво одягу; переробна промисловість; виробництво текстилю та пластмасових виробів тощо [11]. Окреслені види діяльності поступово будуть замінені роботизованими системами або штучним інтелектом. В майбутньому прогнозують, що розвиток штучного інтелекту кардинально позначиться на ринку праці. Оскільки його використан-

ня стане більш ефективним, у порівнянні з людською працею, у багатьох професіях, наприклад: перекладач, копірайтер, туристичний агент, екскурсовод, продавець, шофер. Проте прогнозується зростання попиту на нові професії, поширення яких викликано потребами часу, а саме: спеціаліст зі штучного інтелекту, аналітик даних, фахівець з інформаційної безпеки, цифровий маркетолог та спеціаліст з електронної торгівлі та соціальних медіа, коуч з особистісного розвитку, менеджер з комунікацій, бізнес-тренер.

Отже, цифровізація суттєво впливає на ринок праці, в межах якого формується попит на нові професії та висуваються нові вимоги до потенційних працівників. Так, одними з різновидів зайнятості в межах цифрової економіки стає віддалена робота та фріланс, поширення яких має низку переваг, зокрема:

- значне скорочення трансакційних витрат, а саме: транспортні витрати (часові та грошові), витрати на оренду приміщень тощо;
- запровадження гнучкого графіка праці та змінного штату працівників, який залежить від виконання поставлених завдань;
- збільшення продуктивності праці та мотивації;
- збільшення частки зайнятості серед молоді, жінок з дітьми та людей з обмеженими можливостями;
- покращення якості обслуговування, що, наприклад, може відбуватися цілодобово;
- відкриття нових можливостей не лише для мешканців мегаполісів, але й віддалених містечок;
- виконання робочих завдань у невимушеному та звичному домашньому оточенні;
- ефективний розподіл часу між виконанням робочих обов'язків, дозвіллям та домашніми справами;
- збільшення можливостей для участі у суспільному житті.

Розповсюдження цифрової економіки приводить не лише до зміни характеру праці, але й передбачає модернізацію усієї системи трудових відносин. Особливістю утворення нового типу партнерських відносин між керівником та працівником є їх побудова на основі довіри, формування якої відбувається завдяки спільності інтересів, відкритості, ввічливості, особистої прихильності тощо. Як правило, взаємовідносини між роботодавцем та найманим працівником характеризувалися вертикальним підпо-

рядкуванням. У сучасних умовах такі зв'язки кардинально змінюються й передбачають горизонтальну спрямованість, за якої послаблюється залежність між керівником та працівником. Зокрема, перший набуває ролі своєрідного наставника або координатора роботи людей, а другий – отримує більше незалежності у своїх діях, що дозволяє креативно та нестандартно виконувати поставлені завдання. Крім того, керівник та підлеглий можуть бути територіально віддалені один від одного.

Відповідно, за старого типу зв'язків, успішність найманого працівника визначалася, у першу чергу, його освітою, кваліфікацією, набутими навичками та вміннями. За умов цифровізації з'являються нові вимоги до робітників, що передбачають оптимальне поєднання ділових, технічних, міжособистісних та творчих компетенцій. Отже, нові обставини вимагають нових навичок від робітника, які поступово починають називати цифровими навичками. У загальному розумінні цифрові навички визначають як «компетенції населення, які дозволяють використовувати комп'ютери, Інтернет та ІКТ з метою створення та поширення цифрового змісту, спілкування та вирішення проблем щодо ефективної та творчої самореалізації, навчання, роботи та соціальної діяльності» [3, С. 199; 7, С. 421]. Існують різні підходи до класифікації цифрових навичок. Одним з найбільш уживаних поглядів на дану проблематику є підхід, запропонований групою канадських дослідників, які виділяють чотири рівні цифрових навичок населення (див. рис. 1).

Рис. 1. Складові цифрових компетенцій

Джерело: систематизовано автором на основі [10, С. 19 – 20]

На нашу думку, цифрові компетенції (digital skills) сучасного робітника мають складатися з таких елементів:

- інформаційні вміння, які полягають у можливості систематизувати та аналізувати цифрову інформацію, з подальшим її збереженням та обробкою;
- здатність до комунікаційного процесу, що формують вміння використання сучасних інтернет-інструментів для зв'язку з іншими (у вигляді індивідуальної комунікації чи колективної, а саме: відеоконференції тощо) з метою обміну даними у цифровому середовищі;
- безпека, що передбачає, по-перше, розуміння необхідності захисту інформації у сучасному цифровому суспільстві; по-друге, втілення заходів щодо індивідуального захисту інформації, захисту даних, цифрової ідентифікації;
- можливість вирішувати проблемні ситуації, така компетенція спрямована на визначення цифрових потреб та ресурсів, прийняття рішення щодо використання відповідних цифрових інструментів, творчий підхід до використання наявних технологій та вирішення технічних проблем;
- вміння створювати сучасні content-середовища.

Отже, нові умови конкуренції на ринку праці вимагають від потенційного робітника особливого людського капіталу, що у своїй структурі містить цифрові навички. Як правило, людина, яка володіє такими компетенціями, на ринку праці отримує більш високу заробітну плату. За оцінками аналітиків, одна з найбільших заробітних плат в Україні спостерігається в IT-сфері, зокрема на Work.ua існують вакансії в даному сегменті із середньою зарплатнею у 110 тис. грн [2]. Також покажемо той факт, що розгортання воєнних дій взагалі не позначилося на рівні заробітків працівників даної сфери. Єдині зміни стосуються небажанням роботодавців навчати початківців, адже перевага надається досвідченим робітникам.

Вважаємо, що важливим кроком у забезпеченні балансу на сучасному ринку праці є адаптація та розвиток робочої сили відповідно до нових цифрових вимог. Для вирішення такого питання доцільно налагодити співпрацю між закладами освіти (навчальним центрами) та роботодавцями. Адже підготовка фахівця, наділеного новими компетенціями, потребує певного часу. Тому для

збалансування попиту та пропозиції на ринку праці варто заздалегідь прогнозувати кількісний та якісний склад робочої сили. Такі дії дозволять сформувати необхідний для ринку праці трудовий потенціал.

Таким чином, в складних умовах сьогодення важливого значення набуває питання забезпечення функціональної та злагодженої роботи вітчизняного ринку праці, що, по-перше, пов'язано зі становленням нового погляду на робочу силу як одного з ключових ресурсів національної економіки; по-друге, формуванням сучасних вимог до вмінь та навичок працівника, що обумовлено поширенням цифровізації та інноваційної діяльності; по-третє, зміни усталених взаємозв'язків між роботодавцем та найманим робітником. Вирішити окреслені проблеми можна на основі державного регулювання ринку праці, пріоритетними задачами якого ми виділяємо такі:

- вдосконалення системи оплати праці, що має враховувати віддалену зайнятість та визначити статус останньої на загальнодержавному рівні;
- удосконалення системи соціального захисту як працівників з формальними формами зайнятості, так і неформальними;
- на законодавчому рівні визначити умови праці та матеріальне оснащення робочого місця, що пов'язано з залученням та використанням автоматизованих систем та інформаційно-комунікаційних систем;
- сприяння розвитку інноваційних / цифрових компетенцій населення, що можна досягти на основі розробки нових програм навчання;
- врегулювання договірних відносин, що обумовлені традиційними та нетрадиційними формами зайнятості, організацією робочого місця, трудовим режимом тощо.

Отже, поширення цифровізації має надзвичайно великий вплив на національну економіку та ринок праці зокрема. Її переваги є беззаперечними, тому держава та населення повинні адаптуватися до нових умов та викликів, адже здатність людей реагувати на виклики цифрової епохи є дещо нижчою за темпи розвитку нових технологій.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, цифровізація та проникнення

ІКТ в усі сфери діяльності людини стають не тільки трендом сучасного світу, але й запорукою економічного зростання. Сучасні нововведення суттєво позначаються на ринку праці, адже видозмінюють усталені зв'язки, висувають нові вимоги до компетенцій та навичок людини, а також формують попит на нові професії. Вважаємо, що в таких умовах сьогодення, а також враховуючи реалії господарського розвитку України, необхідно налагодити співпрацю держави та бізнесу, які на основі спільних зусиль повинні допомагати населенню не тільки опановувати нові технології, але й активно їх використовувати як у професійній діяльності, так і повсякденному житті.

© Крилов Д.В., 2024

ЛІТЕРАТУРА

1. Близнюк В.В. Український ринок праці: історичні виклики та нові завдання. *Український соціум*. 2016. № 3(58). С. 58 – 71.
2. Дячкіна А. Ринок праці 2023: де зараз найбільші зарплати та яких спеціалістів шукають. *Економічна правда*. 2023. 25 січня. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/25/696322/> (дата звернення 29.05.2024).
3. Жилияєв І.Б., Семенченко А.І. Сучасна державна політика розвитку цифрової грамотності публічних службовців та громадян України. *Теорія та практика державного управління*. 2020. Вип. 1(68). С. 198 – 209. DOI: 10.34213/tp.20.01.24.
4. Лизанець А.Г., Нестерова С.В. Розвиток віртуального ринку праці в умовах інформаційного суспільства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 480 – 485.
5. Лупак Р. Л., Штець Т. Ф., Пришляк О. П. Інституціональні аспекти державного регулювання розвитку цифрової економіки України. *Бізнес Інформ*. 2020. №1. С. 271 – 277. DOI: 10.32983/2222-4459-2020-1-271-277.
6. Павлюк Т.І. Ринок праці: теорія, методологія, практика: монографія. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 212 с.
7. Патряк О. Цифрові навички в сучасних бізнес-моделях. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2023. Т. 6. № 2. DOI: 10.31866/2617-796X.6.2.2023.293616.
8. Пігуль В. Стан сучасного ринку праці України. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2016. № 13. С. 174 – 179.

9. Шапошников К.С. Стойка В.О. Точиліна Ю.Ю. Обґрунтування необхідності та основних завдань державного регулювання розвитку цифрової економіки в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. Вип. 12. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-03-06>.

10. Asliturk E., Cameron A., Faisal S. Skills in the digital economy: Where Canada stands and the way forward. *The Information and Communications Technology Council*. 2016. URL: <http://www.ictc-ctic.ca/wp-content/uploads/2016/05/Skills-in-the-Digital-Economy-Where-Canada-Stands-and-the-Way-Forward-.pdf> (Accessed 28.08.2022).

11. Labor – Statistics & Facts. Statista : веб-сайт. URL: <https://www.statista.com/topics/775/labor/#topicOverview> (дата звернення 04.06.2024).

12. Popelo O., Kychko I., Shaposhnykova I., Shaposhnykov K., Tochylyna Yu., Stoika V. The Role of Digital Technologies in Balancing the Labor Market in the Conditions of the Post-War Recovery of the Ukraine's Economy. *Review of Economics and Finance*. 2023. Vol. 21. Pp. 1991 – 2002. DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2023.21.214>

REFERENCES

1. Blyzniuk, V. (2016). Ukrainskyi rynek pratsi: istorychni vyklyky ta novi zavdannia [The Ukrainian labor market: historical challenges and new challenges]. *Ukrainskyi sotsium – Ukrainian society*. Vol. 3(58). Pp. 58 – 71 [in Ukrainian].

2. Diachkina, A (2023, 25 sichnia). Rynek pratsi 2023: de zaraz naibilshi zarplaty ta yakykh spetsialistiv shukaiut [Labor market 2023: where are the highest salaries now and which specialists are they looking for]. *Ekonomichna pravda*. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/25/696322/> (Accessed 29.05.2024) [in Ukrainian].

3. Zhyliaiev, I.B., Semenchenko, A.I. (2020). Suchasna derzhavna polityka rozvytku tsyfrovoi hramotnosti publichnykh sluzhbovtiv ta hromadian Ukrainy [Modern state policy for the development of digital literacy of public servants and citizens of Ukraine]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia – Theory and practice of public administration*. Vol. 1(68). Pp. 198 – 209. DOI: 10.34213/tp.20.01.24 [in Ukrainian].

4. Lyzanets, A.H., Nesterova, S.V. (2017). Rozvytok virtualnogo rynku pratsi v umovakh informatsiinoho suspilstva [The development of the virtual labor market in the conditions of the information society]. *Ekonomika i suspilstvo – Economy and society*. Vol.12. Pp. 480 – 485 [in Ukrainian].

5. Lupak, R., Shtets, T. & Pryshliak, O. (2020). Instytutsionalni aspekty derzhavnoho rehuliuвання rozvytku tsyfrovoy ekonomiky Ukrainy [Institutional aspects of state regulation of the development of the digital economy of Ukraine]. *Biznes-inform - Business information*. Vol 1. Pp. 271 – 277. DOI: [10.32983/2222-4459-2020-1-271-277](https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-271-277) [in Ukrainian].

6. Pavliuk, T.I. (2018). Rynok pratsi: teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia [Labor market: theory, methodology, practice: monograph]. Vinnytsia: VTEI KNTEU [in Ukrainian].

7. Patriak, O. (2023). Tsyfrovi navychky v suchasnykh biznes-modeliakh [Digital skills in modern business models]. *Tsyfrova platforma: informatsiini tekhnolohii v sotsiokulturnii sferi - Digital platform: information technologies in the socio-cultural sphere*. Vol. 6 № 2. DOI: [10.31866/2617-796X.6.2.2023.293616](https://doi.org/10.31866/2617-796X.6.2.2023.293616) [in Ukrainian].

8. Pihul, V. (2016). Stan suchasnoho rynku pratsi Ukrainy [State of the modern labor market of Ukraine]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskyi politekhnichnyi instytut» – Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»*. Vol 13. Pp. 174 – 179 [in Ukrainian].

9. Shaposhnykov, K.S. Stoika, V.O. Tochylyna, Yu.Yu. (2024). Obgruntuvannya neobkhdnosti ta osnovnykh zavdan derzhavnoho rehuliuвання rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini [Justification of the necessity and main tasks of state regulation of the development of the digital economy in Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia – Problems of modern transformations. Series: Economics and Management*. Vol. 12. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-03-06> [in Ukrainian].

10. Asliturk E., Cameron A., Faisal S. Skills in the digital economy: Where Canada stands and the way forward. *The Information and Communications Technology Council*. 2016. URL: <http://www.ictc-ctic.ca/wp-content/uploads/2016/05/Skills-in-the-Digital-Economy-Where-Canada-Stands-and-the-Way-Forward-.pdf> (Accessed 28.08.2022).

11. Labor – Statistics & Facts. Statista : веб-сайт. URL: <https://www.statista.com/topics/775/labor/#topicOverview> (Accessed 04.06.2024).

12. Popelo O., Kychko I., Shaposhnykova I., Shaposhnykov K., Tochylyna Yu., Stoika V. The Role of Digital Technologies in Balancing the Labor Market in the Conditions of the Post-War Recovery of the Ukraine's Economy. *Review of Economics and Finance*. 2023. Vol. 21. Pp. 1991 – 2002. DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2023.21.214>

СТАТТЯ НАДІЙШЛА ДО РЕДАКЦІЇ 09.06.2024